

OŠ Komandanta Staneta Dragatuš
Dragatuš 48
8343 Dragatuš

EVROPA V ŠOLI 2009/2010

PROJEKTNA NALOGA

POIŠČIMO NOVE PRILOŽNOSTI

Vzroki in rešitve socialne izključenosti na naši šoli

Avtorice:

Nina Bahor, 9. razred

Iva Panjan, 9. razred

Ema Štefanič, 9. razred

Špela Šuštarich, 9. razred

Anja Švajger, 9. razred

Mentorica:

Nataša Podhostnik, prof. slov.

Dragatuš, 2010

KAZALO

1 OPREDELITEV PROBLEMA IN OPIS DEJSTEV	1
2 PROJEKTNI NAČRT	1
3 IZVAJANJE PROJEKTA	2
3.1 Analiza ankete za razrednike	2
3.2 Analiza ankete za učence	3
3.3 Predlogi za odpravo socialne izključenosti na OŠ Dragatuš	5
3.4 Plakati učencev OŠ Dragatuš	7
3.5 Zloženka »Poiščimo nove priložnosti – vzroki in rešitve socialne izključenosti na naši šoli«	7
4 OCENA IZVAJALCEV	7
5 OCENA UPORABNIKOV	8
POVZETEK	9

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Mnenje razrednikov o vzrokih in številu učencev, ki so socialno izključeni.	2
Graf 2: Značaj učenca, 1. del.	3
Graf 3: Značaj učenca, 2. del.	3
Graf 4: Zunanost učenca..	Priloga 3
Graf 6: Premoženski status..	Priloga 3
Graf 7: Ali te moti, ker je učenec iz druge države, ima drugo kulturo, jezik, običaje...?	Priloga 3
Graf 8: Glasba, moda, vzorniki.	Priloga 3
Graf 9: Učni uspeh.	Priloga 3
Graf 10: Otroci s posebnimi potrebami.	Priloga 3
Graf 11: Hobiji, obšolske dejavnosti.	Priloga 3
Graf 12: Družba.	Priloga 3

KAZALO FOTOGRAFIJ

Fotografija 1: Plakat 2. razreda.	Priloga 4
Fotografija 2: Plakat 2. razreda.	Priloga 4

Fotografija 3: Plakat 2. razreda.	Priloga 4
Fotografija 4: Plakat 3. razreda.	Priloga 4
Fotografija 5: Plakat 4. razreda.	Priloga 4
Fotografija 6: Plakat 5. razreda.	Priloga 4
Fotografija 7: Plakat 6. in 7. razreda.	Priloga 4
Fotografija 8: Plakat 8. razreda.	Priloga 4
Fotografija 9: Plakat 9. razreda.	Priloga 4
Fotografija 10: Šolska razstava »Bodimo prijatelji«.	Priloga 4
Fotografija 11: Avtorice projektne naloge z zloženko.	Priloga 4

PRILOGE

Priloga 1: Anketa za razrednike.

Priloga 2: Anketa za učence.

Priloga 3: Analiza ankete za učence.

Priloga 4: Navodilo za razrede.

Priloga 5: Plakati učencev OŠ Dragatuš.

Priloga 6: Zloženka »Poiščimo nove priložnosti – vzroki in rešitve socialne izključenosti na naši šoli«.

1 OPREDELITEV PROBLEMA IN OPIS DEJSTEV

Ko stopamo po prostorih naše šole, vsakič opazimo kakšne konflikte med učenci, ki so značilni za šolske dni, pa naj je to le zaradi drugačnega stila oblačenja, značaja učenca, drugačnega okusa za glasbo ... Mladi velikokrat učenca oz. sovrstnika izključijo iz družbe že zaradi videza, ne da bi ga prej spoznali, in tako mu sploh ne dajo priložnosti, da bi se vključil v družbo in v njej užival, kot si vsak to želi. Sicer se učenci pre pogosto tega sploh ne zavedajo in ravno na to smo hotele opozoriti. Učenci se morajo zavedati, da imajo nekateri probleme že od nekdaj oziroma sami sploh niso krivi za to. Nobeden si ne zasluži samote in to lahko odpravimo že samo s pogovorom, preko katerega spoznamo, zakaj učenec sploh ima težavo ter mu namenimo kakšno prijazno besedo.

Socialna izključenost je eden od glavnih problemov, ki se vsakodnevno pojavijo na šolah po celotnem svetu. Temu problemu, ki se kljub temu da je naša šola majhna in učencev ni veliko, pojavlja tudi pri nas, se bomo mlade raziskovalke bolj podrobno posvetile. Z učenci se bomo pogovarjale in spoznale, kaj jim je všeč in kaj ne, ter zakaj do socialne izključenosti na naši šoli sploh prihaja.

Namen naše projektne naloge je rešiti probleme socialne izključenosti ali le-te vsaj zmanjšati. Eden namenov je tudi, da bi se učenci malo zamislili in poskušali razumeti drugačne od sebe, jih sprejemati in jih ne ocenjevati, preden jih sploh spoznajo. Spoznati morajo, da drugačnost ni vedno najslabša. To bo dobra šola za vse v življenju, saj bomo vsi spoznali tudi tiste ljudi, ki nam ne bodo vedno všeč in se bomo morali spopadati s pomisleki in predsodki. Potrudile se bomo in to storile za boljše počutje učencev in učiteljev na naši šoli.

2 PROJEKTNI NAČRT

Na naši šoli smo se začeli ukvarjati s projektom novembra 2009.

Raziskovalke in mentorica smo se odločile, da v okviru projektne naloge z naslovom Poiščimo nove priložnosti – vzroki in rešitve socialne izključenosti na naši šoli raziščemo vzroke socialne izključenosti na OŠ Dragatuš ter povemo, na kakšen način bi izključenost zmanjšale.

Pred pričetkom izvajanja projekta smo si zastavile projektne načrte.

Izdelale bomo anketni vprašalnik za razrednike, s katerim jih bomo povprašale o njihovem mnenju glede izključenosti učencev v njihovem razredu. Prosile jih bomo, da nam podajo število učencev, za katere menijo, da so izključeni. Tako bomo dobile približno število socialno izključenih učencev na naši šoli. Naslednjo anketo, ki jo bomo izdelale, bomo razdelile učencem od drugega do devetega razreda. Tako bomo dobile približno 95 izpolnjenih anketnih vprašalnikov. Analizirale bomo zbrane podatke in izdelale grafe ter jih razložile. Nato bomo s pomočjo PowerPointa razrednikom in razredom, ki so izpolnjevali anketo, predstavile našo analizo. Vsakemu razredu bomo zastavile tudi nalogo, in sicer, da se pri razrednikovi uri pogovorijo o najpogostejših problemih socialne

izključenosti na naši šoli. Izpostavile jim bomo najbolj pereče vzroke in nato bodo skupaj poiskali predloge za izboljšanje položaja socialno izključenih. Vsak razred bo izdelal tudi plakat, na katerem bo s pomočjo risb upodobil svoje predloge za izboljšanje. Plakate bomo razobesile po šoli in jih nato fotografirale. Predstavile jih bomo kot prilogo te projektne naloge. Naše rezultate reševanja socialne izključenosti pa bomo dopolnile z izdelavo zloženke z naslovom Poiščimo nove priložnosti. To bomo nato razmnožile in razdelile med učence Osnovne šole Dragatuš in zopet prosile razrede, da se o njih pogovorijo na razrednikovi uri. Čez nekaj časa bomo povprašale razrednike, ali se je stanje socialne izključenosti učencev na Osnovni šoli Dragatuš izboljšalo po izvajanju njihovih predlogov.

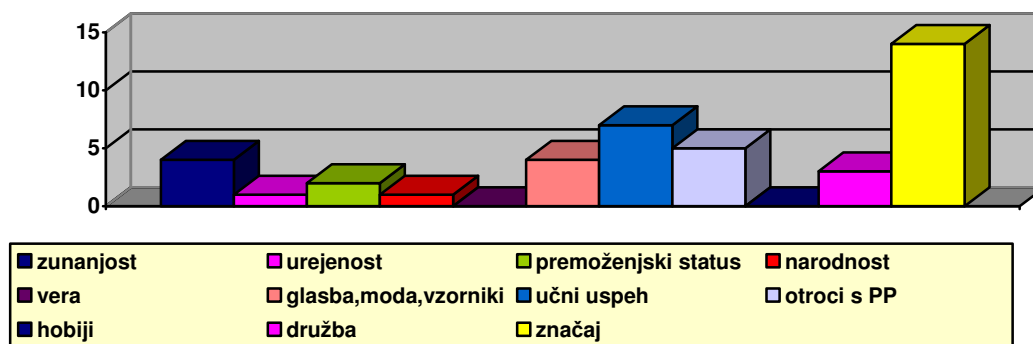
Upamo, da bomo s tolikšnim posvečanjem pozornosti socialni izključenosti učencev na naši šoli le-to tudi zmanjšale. Izboljšale bomo medsebojno razumevanje učencev in tako bodo le-ti bolje in lepše preživeli osnovnošolska leta. S tem se bodo tudi naučili, kako razumeti drugačne ljudi okoli sebe.

3 IZVAJANJE PROJEKTA

3.1 ANALIZA ANKETE ZA RAZREDNIKE

Na šoli je 9 razredov (6. in 7. razred sta v kombinaciji), zato smo anketo (glej **Prilogo 1**) razdelile osmim razrednikom, ki so podali svoje mnenje o vzrokih in številu učencev, ki so socialno izključeni. Anketo nam je vrnilo vseh osem razrednikov.

Graf 1: Mnenje razrednikov o vzrokih in številu učencev, ki so socialno izključeni.



Razredniki so prepričani, da so 4 učenci (4 %) na šoli socialno izključeni zaradi zunanosti. Takoj za tem sledi premoženjski status učenca, za katerega sta se odločila dva razrednika. Le en učenec (1 %) je po razrednikovem mnenju izključen zaradi neurejenosti ter enako številčno se je odzval en razrednik, ki meni, da je en učenec socialno izključen zaradi svoje narodnosti. Razredniki so mnenja, da je vzrok za socialno izključenost med učenci njihov učni uspeh (kar 6 %). Tik za petami so otroci s posebnimi potrebami (6 %). Razredniki so mnenja, da so štirje učenci na šoli socialno izključeni zaradi glasbe,

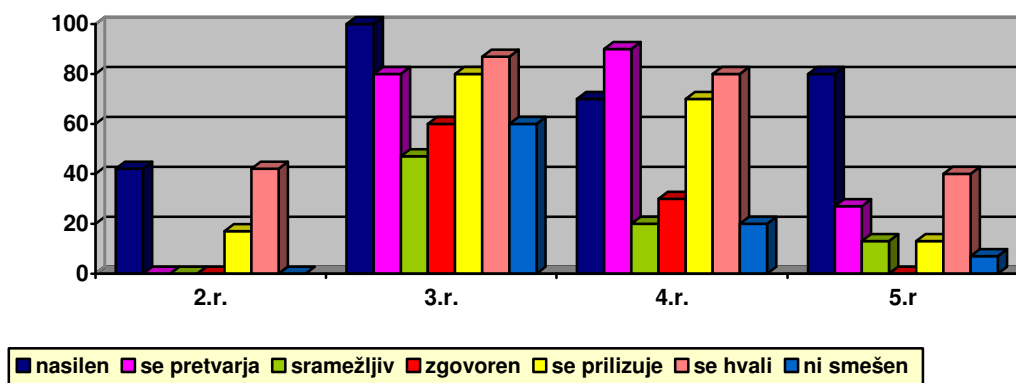
mode oz. vzornikov. Zanimivo pa je, da so mnenja, da niti en učenec ni socialno izključen zaradi vere. Glavni razlog za socialno izključenost lahko na hitro razberemo. Razredniki so bili v večini istega mnenja in so se strinjali s trditvijo, da je vzrok za socialno izključenost na naši šoli značaj učenca (13 %). Trije učenci so po razrednikovih mnenjih socialno izključeni zaradi družbe, s katero se družijo oz. ki so si jo izbrali. Niti en učenec na šoli pa, po mnenju razrednikov, ni socialno izključen zaradi hobija, s katerim se ukvarja.

3.2 ANALIZA ANKETE ZA UČENCE

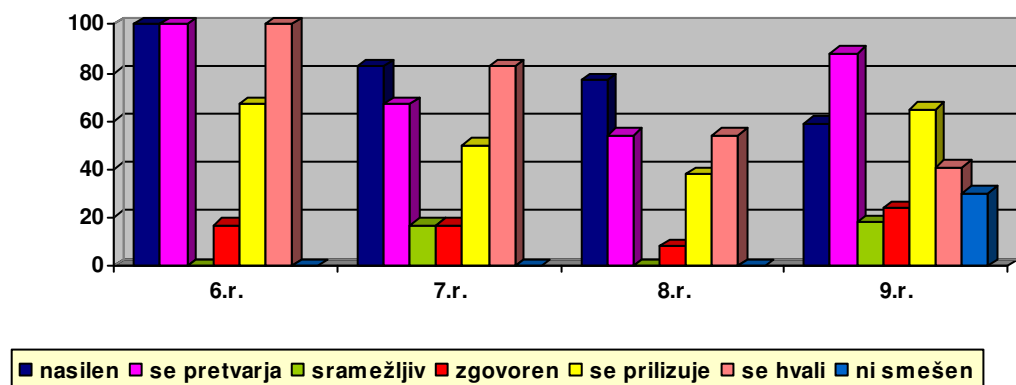
Sestavile smo anketo (glej **Prilogo 2**), v kateri smo zbrale najpogostejše vzroke socialne izključenosti učencev na naši šoli. Razdelile smo jo učencem od 2. do 9. razreda, katerih število znaša 111. Anketo je izpolnilo 94 učencev. Anketo smo ponudili tudi učencem 1. razreda, vendar je zaradi nerazumevanja podatkov niso bili zmožni rešiti.

Anketo smo obdelale, jo grafično prikazale ter jo še dodatno obrazložile z besedami. Učenci so najbolj množično obkroževali odgovore z zadnjega grafa. Na podlagi tega smo se odločile, da bomo samo ta graf predstavile v tem delu projektne naloge, medtem pa bomo vse ostale dale v prilogo (glej **Prilogo 3**).

Graf 2: Značaj učenca, 1. del.



Graf 3: Značaj učenca, 2. del.



Glede na značaj učenca, jih veliko izključi prav zaradi nasilnosti. Pri tem so v samem vrhu skoraj vsi razredi, najbolj izstopajo učenci tretjega in šestega razreda, ki se v celoti strinjajo s tem, najmanj pa učenci drugega razreda, ki se s tem strinjajo v manj kot polovičnem deležu (40 %). Več kot polovico vseh učencev moti tudi to, da se nekdo pretvarja. Z grafa lahko razberemo, da to najbolj moti učence šestega razreda, ki so na to odgovorili 100 %, drugi razred pa jih zaradi tega ne izključuje. Prav tako veliko učencev izključuje iz družbe tiste, ki se radi prilizujejo učiteljem in preveč hvalijo samega sebe. S slednjo trditvijo se strinjajo vsi učenci šestega razreda. Poleg šestega razreda, prav tako iz istega razloga, sovrstnike izključijo iz družbe predvsem učenci tretjega, četrtega in sedmega razreda. Veliko učencev moti to, da se učenec prilizuje učiteljem, kar jih odvrča od druženja s tem sovrstnikom. Najvišje so se tako uvrstili učenci tretjega razreda (kar 80 %), najnižje pa učenci petega razreda. Različna mnenja se pojavijo predvsem pri izključitvi iz družbe glede sramežljivosti in zgovornosti učenca ter zaradi tega, ker učenec ni smešen. Kar 60 % učencev tretjega razreda iz družbe izključijo tistega, ki ne pozna njemu smešnih vicev. Presenetljivo pa se učenci drugega, šestega, sedmega in osmega razreda na to sploh ne ozirajo. Prav tako je tretji razred v največjem odstotku (60 %) obkrožil črko pred trditvijo, da učenca iz družbe izloči, ker je preveč zgovoren. Drugi razredi so na to odgovorili v precej manjšem številu, nekatere, kot so recimo drugi in peti razred, pa to sploh ne moti. Glede sramežljivosti sovrstnika učence to moti manj. Na sramežljivost osebe oz. učenca pa sploh ne gleda drugi, šesti in osmi razred. Z grafa spoznamo, da učenci zaradi določenega značaja hitro izločijo učenca iz družbe ter ga zanemarijo.

Z analizo vzrokov socialne izključenosti učencev na naši šoli, ki smo jih tudi rangirale od najbolj do najmanj perečega (od 1 do 10), smo ugotovile, da je na naši šoli učenec iz družbe izključen zaradi naslednjih razlogov:

1. **Značaj učenca:** graf in njegova analiza se nahajata na prejšnji strani in zgoraj na tej strani.
2. **Urejenost učenca:** učenec ima nezadostno higieno, prihaja v šolo v umazanih oblačilih, si ne pere zob, ima mastne lase (glej **Graf 5 v Prilogi 3**).
3. **Družba:** z učencem se nihče noče družiti, ker ni popularen ali ker se družijo z že izključenim učencem (glej **Graf 12 v Prilogi 3**).
4. **Hobiji in obšolske dejavnosti:** učenec se v prostem času posveti le svojemu hobiju ali pa ima hobi, ki ne odgovarja njegovi družbi (glej **Graf 11 v Prilogi 3**).
5. **Otroci s posebnimi potrebami:** učenec ima učno pomoč ter slabše ocene kot anketiranec (glej **Graf 10 v Prilogi 3**).
6. **Učni uspeh:** učenec ima preslab učni uspeh (glej **Graf 9 v Prilogi 3**).
7. **Zunanost učenca:** učenca moti pri vrstnikih predvsem izgled, ki ne ustreza njegovim merilom, še posebej ga moti, da je nek učenec debel in ima neprimerno pričesko (glej **Graf 4 v Prilogi 3**).

8. **Premoženjski status:** učenec je izključen zaradi pomanjkanja šolskih potrebščin, nima mobitela oz. njegov mobitel ni tehnološko napreden, nima računalnika oziroma interneta (glej **Graf 6 v Prilogi 3**).
9. **Glasba, moda, vzorniki:** učenec je izključen, ker posluša drugačno glasbo kot večina učencev, ker se ne oblači po modi ali ima drugačen stil oblačenja in ker nima vzornikov, ki jih ima večina učencev (glej **Graf 8 v Prilogi 3**).
10. **Narodnost učenca:** učenec je izključen, ker prihaja iz druge države, ima drugačno kulturo, jezik, običaje (glej **Graf 7 v Prilogi 3**).

3.3 PREDLOGI ZA ODPRAVO SOCIALNE IZKLJUČENOSTI NA OŠ DRAGATUŠ

Za učence OŠ Dragatuš in razrednike smo pripravile predstavitev analize obeh anket preko PowerPointa.

Nato smo zbrale najpogostejše razloge za socialno izključenost na naši šoli in jih podale vsem razrednikom (glej **Prilogo 4**), ki so skupaj s svojimi učenci imeli razrednikovo uro, le-ta je bila namenjena izključno socialni izključenosti učencev na naši šoli. Glavni namen razrednikove ure pa je bil najti čim več možnosti, kako bi izključenost rešili. Skupaj so se o socialni izključenosti pogovorili, nato pa so predloge napisali in nam jih oddali.

Učenci **2. razreda** niso podali predlogov, ker lažje izražajo svoje mišljenje skozi risbo. Zato so nam podali le plakate, na katerih so predstavili svoje ideje, s katerimi bi zmanjšali socialno izključenost na naši šoli.

Učenci **3. razreda** so preko pogovora prišli do spoznanja, da če bi bili v razredu vsi enaki, bi bilo dolgočasno. Potrudili bi se, da bi učenca najprej spoznali, kakšen je, in ga ne bi takoj ocenili po videzu. Ko si v šoli umivajo zobe, bi učenca povabili, naj si gre z njimi umiti zobe; pokazali bi mu, kako si jih naj pravilno umiva. V razredu bi imeli skupne šolske potrebščine – najdeni svinčniki, barvice, radirke, škarje ... – in bi jih tak učenec lahko uporabljal. V šolo bi prinesli zvezke, ki niso do konca popisani, nato bi jih tudi dali takšnemu učencu, ki jih nima. Sošolci bi socialno izključenemu učencu pomagali tako, da bi mu pokazali, kako naj se uči, ga vzpodbujali, mu pomagali pri domačih nalogah ... Učenci 3. razreda upajo, da bi socialno izključen učenec začel doživljati uspehe in bi mu to bilo všeč ter bi se še sam bolj trudil. Z razredničarko so se pogovarjali, zakaj učenec potrebuje učno pomoč, a do predloga niso prišli. Učenci 3. razreda bi učenca povabili medse in mu predstavili še katere druge hobije, ki so všeč večini učencev. Zdi se jim, da bi se zagotovo navdušil nad katerim. Učenca bi poskušali pritegniti h kakšni igri, pridružili bi se jim še ostali. Ko bi učenca bolje spoznali, bi se družili z njim. Ugotovili so tudi, da je takšno vedenje največkrat prisotno pri učencih, ki nimajo

prijatelj. Zato bi bila rešitev, da se takšnim učencem približajo in se z njimi spoprijateljijo. Učenci 3. razreda so nam podali predlog, da bi na šoli imeli krožek, h kateremu bi povabili socialno izključene učence. Tam bi se z njimi igrali, jih spoznali, skupaj ustvarjali. Učiteljice pa bi jim pomagale, jih usmerjale in skrbele za red.

V **4. razredu** so se le pogovarjali o tem, kako se naj učenec obnaša, da ne bo izključen, niso pa nam podali predlogov, kako bi oni rešili problem socialne izključenosti. Razred bi sproti svetoval učencu, da ga ne bodo ostali izključili iz družbe.

Učenci **5. razreda** predlagajo, da je učenca potrebno najprej spoznati in ne soditi po njegovem videzu. Ker mnogi učenca izključijo zaradi debelosti, so ugotavljali vzroke le-te, saj si navadno ljudje nismo sami krivi, kako izgledamo. Ugotovili so, da je debelost lahko posledica bolezni in jemanja zdravil. Če učenec dovolj dobro ne skrbi za svojo higieno, bi mu povedali, zakaj se je treba umivati, podarili bi mu kakšno dišeče milo in podobno. Ugotovili bi vzroke, zakaj učenec nima šolskih potrebščin in te bi mu podarili ali posodili. Nato pa bi ga naučili, kako skrbeti za svoje reči. Učenci bi z veseljem pomagali učencu pri učenju, saj bi tako tudi sami ponovili snov. Pomagali bi mu tudi pri pisanju nalog in ga spodbujali pri delu. Če ima učenec učno pomoč, tega ne bi komentirali ali se zanimali za njegovo učenje izven šole. Tudi če učenec ves svoj prosti čas porabi za en hobi, bi se učenci občasno pozanimali o njegovih dosežkih. Nekaterim v razredu pa je tudi všeč, da smo si ljudje med seboj tako različni. Z učencem, ki ga ostali ne sprejmejo v svojo družbo, bi se učenci petega razreda brez sramu družili in svojim prijateljem ne bi prepovedali druženja s tistimi, ki njim niso všeč. Kadar se učenec obnaša nasilno oziroma kakor koli neprimerno, se bi ga takrat izogibali, drugače pa bi z njim sodelovali.

V **6. in 7. razredu** se učencem zdi, da je najbolje, da spregledajo napake učenca, ki jim ni všeč, in se obenem potrudijo, da ne izključujejo soljudi. Poleg tega pa se jim zdita pomembna kulturno obnašanje ter strpnost.

Tudi **8. razred** nam je podal veliko predlogov, kako bi oni preprečili socialno izključenost na naši šoli. Če je učenec nasilen, bi to skušali rešiti tako, da v reševanje vključijo šolsko svetovalno službo ter starše. Do njega so vsi dobri, se pogovarjajo z njim in ustvarjajo dobre odnose do njega. Učenca sprejmejo medse, tudi če ima učno pomoč in mu še dodatno pomagajo tako v šoli, kot tudi doma. Če je možno pa mu nudijo pomoč tudi med prostimi urami in pri varstvu. Tistemu učencu, ki nima vseh potrebnih šolskih potrebščin, bi učenci 8. razreda posodili svoje, ga poklicali domov, naj si le-te vzame, za rojstni dan bi zbrali denar in mu kupili nove potrebščine, v šoli pa bi v škatlo zbirali odvečne svinčnike in radirke, ki bi jih lahko vzel kdor koli, ki jih potrebuje. Učencu, ki ima nezadostno higieno, bi z zbranim denarjem kupili šampon, zobno ščetko itd. Če bi socialno izključenemu učencu kar koli storili, se mu opravičijo in poskušajo biti prijazni z njim in ga zopet vključijo v družbo. Preko pogovora so ugotovili, da za spremembo videza potrebuješ nekaj časa (npr. Če si debel, ne moreš v enem dnevu shujšati 20 kg.) in se ne moreš spremeniti v enem dnevu. Kadar se učencem zdi, da eden izmed njih preveč prostega časa posveča enemu hobiju, bi mu svetovali, da zanj

porabi manj časa. Povabili bi ga k tistemu hobiju, s katerim se ukvarja večina in mu razkazali tudi ostale športe ali aktivnosti.

9. razred ni posebej občutljiv na vzroke socialne izključenosti. Predlagajo osebni pogovor, s tem socialno izključene osebe ne bi javno izpostavljali. Probleme bi reševali po mirni poti.

3.4 PLAKATI UČENCEV OŠ DRAGATUŠ

Učenci so s svojimi razredniki izdelali tudi plakate (glej **Prilogo 5**), na katerih so predloge tudi ilustrirali. Te predloge in plakate so nam nato razredi posredovali in me smo vse izdelane plakate izobesile na šolskem panoju ter jim nadele skupni naslov Bodimo prijatelji. Plakate smo nato fotografirale in jih dale kot prilogo projektne naloge.

3.5 ZLOŽENKA »Poiščimo nove priložnosti – vzroki in rešitve socialne izključenosti na naši šoli«

Izdelale smo tudi zloženko (glej **Prilogo 6**), v kateri smo ilustrirale najboljše predloge. Te smo razdelile med učence in razrednike. Zloženko so dobili tudi učenci 1. razreda, kljub temu da še prav ne razumejo socialne izključenosti in niso oddali ankete. V našem načrtu za vnaprej je pogovor učencev in razrednikov na razredni uri, kjer bodo podrobno obravnavali po en predlog na uro do konca šolskega leta.

4 OCENA IZVAJALCEV

S projektno nalogo smo si prizadevale za kanček spodbuditi moralno razmišljanje naših vrstnikov, da bi dobili boljši vpogled v današnje družbene odnose med mladimi. Kljub prizadevanju pomagati drugim smo ugotovile, koliko novih pogledov je nam prinesla projektna naloga. Z izkušnjami drugih, ki so nam jih zaupali v anonimnih anketah, smo si bolj realno predstavile medsebojne odnose mladostniškega sveta.

Kot slabo plat naše raziskave bi izpostavile, da bolj kot smo poudarjale izključevanje vrstnikov iz družbe, bolj so bili vrstniki pozorni na napake drugih, kar je sčasoma privedlo tudi do manjših konfliktov. Vendar tudi na to plat skušamo gledati v pozitivni luči, saj so s tem reševali problematične odnose.

Vesele smo, da smo letos dobile priložnost pri natečaju Evropa v šoli, kjer smo se lotile tako vsakdanje, a vendar zelo kočljive teme. Četudi nam je jasno, da razmišljanje naših sovrstnikov ne moremo popolnoma preobrniti po naši volji, vemo, da smo s projektom našim vrstnikom vsaj za en delček na naš način približali bistvo projekta.

Želimo, da bi s tem, ko bomo vsako leto poudarjali dobre medsebojne odnose med mladimi in prijateljstvo ter dajali prednost pozitivni klimi na naši šoli, postopoma vrstniško socialno izključevanje zmanjšali na minimum.

5 OCENA UPORABNIKOV

Razredi so do sedaj z veseljem sprejeli temo socialne izključenosti in se o tej temi radi pogovarjajo, saj so taki problemi zelo pogosti med mladimi in je o njih potrebno razglablјati ter poiskati rešitve za odstranitev oziroma zmanjšanje le-teh. Po nekaj mesecih izvajanja tega projekta lahko opazimo prve rezultate, vendar pa dokončna ocena uporabnikov ni možna, saj projekt zahteva veliko truda, energije in ne nazadnje tudi časa. Zato bomo projekt izvajali do konca šolskega leta, da bomo lahko opazili vidnejše pozitivne rezultate, ki se bodo kazali tudi na zadovoljnejših obrazih učencev in učiteljev.

Skupaj z učenci in razredniki smo se odločili, da se bomo tudi v prihodnjih letih ukvarjali s projektom in o tej temi razglablјali in argumentirali na razrednikovih urah. S tem bomo skozi šolska leta, ki jih učenci preživijo v šolskih klopeh, morda pomagali tudi tistim, ki so take pomoči najbolj potrebni.

POVZETEK

Socialna izključenost je eden od glavnih problemov, ki se vsakodnevno pojavijo na šolah in celotnem svetu. Tej problematiki, ki se dogaja tudi na naši mali šoli, smo se mlade raziskovalke podrobneje posvetile.

Namen naše projektne naloge je bil rešiti probleme socialne izključenosti ali le-te vsaj zmanjšati. Eden namenov je tudi bil, da bi se učenci malo zamislili in poskušali razumeti drugačne od sebe, jih sprejemati in jih ne ocenjevati, preden jih sploh spoznajo.

Z zadanim projektom smo se začele ukvarjati novembra 2009.

Raziskovalke in mentorica smo se odločile, da v okviru projektne naloge z naslovom Poiščimo nove priložnosti – vzroki in rešitve socialne izključenosti na naši šoli raziščemo vzroke socialne izključenosti na OŠ Dragatuš ter povemo, na kakšen način bi izključenost zmanjšale.

Pred pričetkom izvajanja projekta smo si zastavile projektne načrte.

Izdelale smo anketni vprašalnik za razrednike, s katerim smo jih povprašale o njihovem mnenju glede izključenosti učencev v njihovem razredu. Naslednjo anketo, ki smo jo izdelale, smo razdelile učencem od drugega do devetega razreda. Dobile smo 95 izpolnjenih anket. Obe anketi smo analizirale ter iz njih izluščile najbolj pereče probleme socialne izključenosti na naši šoli. S pomočjo PowerPointa smo analizo predstavile razrednikom in učencem ter jim dale nalogo, da se pri razrednikovi uri pogovorijo o predstavljenem problemu. Vsak razred je izdelal tudi plakat, na katerem je s pomočjo risb upodobil svoje predloge za izboljšanje. Plakate smo razstavile na šoli pod naslovom Bodimo prijatelji in jih nato fotografirale. Naše rezultate reševanja socialne izključenosti pa smo dopolnile z izdelavo zloženke z naslovom Poiščimo nove priložnosti – vzroki in rešitve socialne izključenosti na naši šoli. Čez nekaj časa smo povprašale razrednike, ali se je stanje socialne izključenosti učencev na Osnovni šoli Dragatuš izboljšalo po izvajanju njihovih predlogov. Razredniki menijo, da je projekt koristen in izrednega pomena, saj so se njihovi učenci začeli zavedati pomembnosti vezi prijateljstva.

S projektom se bomo na OŠ Dragatuš ukvarjali do konca šolskega leta. Odločili pa smo se tudi, da bomo mu kar nekaj pozornosti namenjali vsako šolsko leto.

PRILOGA 1

ANKETA ZA RAZREDNIKE

Smo mlade raziskovalke in v okviru natečaja Evropa v šoli delamo projektno nalogo z naslovom Poiščimo nove priložnosti – vzroki in rešitve socialne izključenosti na naši šoli. Namen naloge je ugotoviti vzroke za socialno izključenost, ki je med drugim tudi posledica revščine, in poiskati možne rešitve le-teh. Prosimo vas, da odgovorite na dana vprašanja. Hvala za sodelovanje.

Nina Bahor, Iva Panjan, Ema Štefanič, Špela Šuštarich, Anja Švajger

1. Kateremu razredu ste razrednik? _____

2. Povprašale vas bi o socialni izključenosti učencev v vašem razredu in po vašem mnenju o vzrokih za njo.

V prvem stolpcu obkrožite črko pred vzrokom socialne izključenosti, ki velja za vaše učence, v drugem stolpcu pa navedite, za koliko učencev to velja. Če vzrok ne velja za nobenega učenca, v drugi stolpec vpišite 0.

VZROK	ŠTEVILO UČENCEV
a) zunanost učenca (dolžina las, očala, izgled itd.)	
b) urejenost učenca (higiena, ličenje, čistost oblačil)	
c) premoženjski status staršev učenca (šolske potrebščine, znamke oblačil, mobilni telefon, računalnik – internet ...)	
č) narodnost	
d) vera (kdor je veren ima več možnosti za socialno izključenost kot neveren učenec)	
e) različni okusi glasbe, mode, vpliv vzornikov	
f) učni uspeh	
g) otroci s posebnimi potrebami	
h) hobiji, obšolske dejavnosti (učenec, ki se ne ukvarja s hobijem kot večina, je izločen; učenec, ki ves svoj prosti čas porabi za en hobi, je izločen)	
i) družba, druženje z vrstniki	
j) značaj učenca (nasilen, se pretvarja, je sramežljiv, zaprt vase, preveč zgovoren ...)	
k) drugo (dodajte svoj vzrok)	

PRILOGA 2

ANKETA ZA UČENCE

Smo mlade raziskovalke in v okviru natečaja Evropa v šoli delamo projektno nalogo z naslovom Poiščimo nove priložnosti - vzroki in rešitve socialne izključenosti na naši šoli. Namen naloge je ugotoviti vzroke za socialno izključenost, ki je med drugim tudi posledica revščine, in poiskati možne rešitve le-teh. Prosimo te, da odgovoriš na dana vprašanja. Hvala za sodelovanje.

Nina Bahor, Iva Panjan, Ema Štefanič, Špela Šuštarich, Anja Švajger

1. Kateri razred obiskuješ? _____

Obkroži krožce pred trditvami, s katerimi se strinjaš.

2. ZUNANJOST UČENCA: Z učencem se ne družiš zaradi:

- očal
- neprimerne dolžine las
- tega, ker mi po izgledu ni všeč
- oblike postave (debelost, suhost)

3. UREJENOST UČENCA: Z učencem se ne družiš zaradi:

- tega, ker ne skrbi dovolj za svojo čistočo (mastni lasje, umazani nohti, neprijeten vonj ...)
- tega, ker uporablja premalo oz. preveč ličil
- tega, ker v šolo prihaja v umazanih, neopranih oblačilih

4. PREMOŽENJSKI STATUS UČENCA: Z učencem se ne družiš, ker:

- se ne oblači v znamke oblačil oziroma se oblači v znamke oblačil
- nima mobilnega telefona oz. je njegov mobilni telefon rabljen oz. je njegov mobilni telefon star in ni moden
- doma nima računalnika oz. interneta
- nima vseh šolskih potrebščin

5. NARODNOST UČENCA: Ali učenca izključiš iz družbe, ker je drugačne narodnosti, ker ima drugačno kulturo, jezik, običaje, je prišel v Slovenijo iz druge države? (Obkroži.)

DA NE

6. Z učencem se ne družim zato:

- ker nima rad iste glasbe kot jaz
- ker se ne oblači po modi
- ker mi ni všeč njegovo oblačenje
- ker mu niso všeč tiste znane osebnosti, ki so meni

7. Z učencem se ne družim zato:

- ker nima takšnega učenega uspeha, kot ga imam jaz
- ker ima predober/preslab učni uspeh

8. OTROCI S POSEBNIMI POTREBAMI: Učenca izključiš iz družbe, ker:

- ima učenec slabše ocene v šoli kakor ti
- ima učno pomoč pri nekaterih predmetih

9. HOBIJI, OBŠOLSKE DEJAVNOSTI: Učenca izključiš iz družbe, ker:

- porabi učenec ves svoj prosti čas samo za svoj hobi
- se ukvarja s hobijem, ki ti ni všeč

10. DRUŽBA: Učenca izključiš iz družbe, ker:

- se družijo z učencem, ki ga sovražijo
- je prijatelj popularne učenke oz. učenca
- se tudi nihče drugi noče družiti z njim

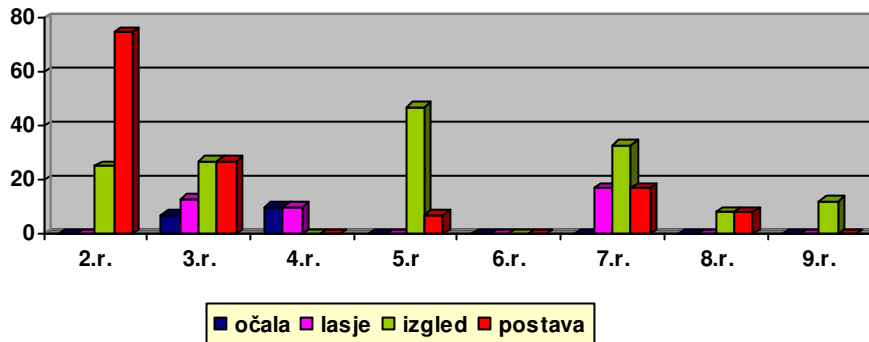
11. ZNAČAJ UČENCA: Učenca izključiš iz družbe, ker:

- je nasilen
- se pretvarja
- je sramežljiv
- je preveč zgovoren
- se rad prilizuje učiteljem
- se preveč hvali
- ne pozna tebi smešnih vicev

PRILOGA 3

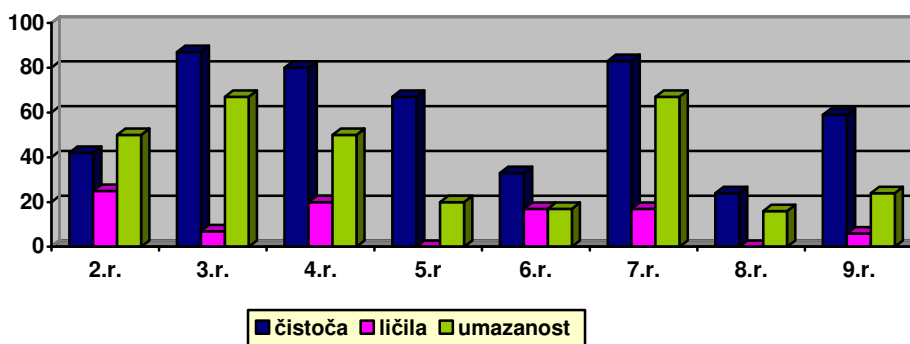
ANALIZA ANKETE ZA UČENCE

Graf 4: Zunanost učenca.



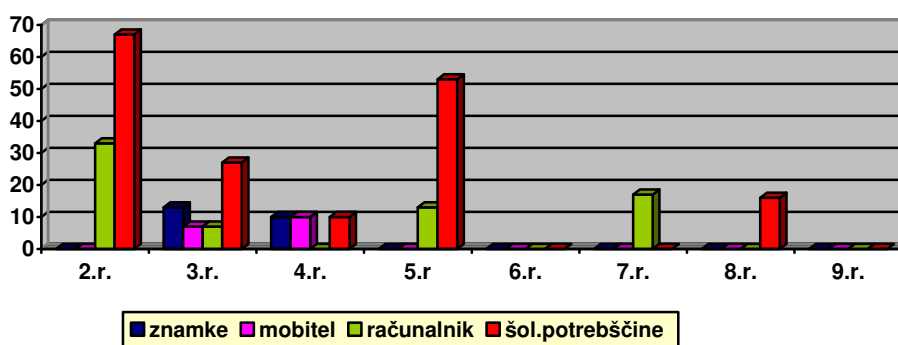
Devet učencev (75 %) 2. razreda meni, da učenca izključijo iz družbe predvsem zaradi njegove oblike postave. Trije učenci (25 %) pa so mnenja, da vrstnika socialno izključijo zaradi njegovega videza. Ko naredimo pogled v tretji razred, opazimo, da so njihova mnenja različna, pa četudi je med njimi le leto dni razlike. V tretjem razredu vrstnika izločijo iz družbe, ker ne ustreza merilom pravnjega videza ter nima postave, ki bi jim odgovarjala, in sicer ti dve trditvi je obkrožilo 27 % učencev (4 učenci). Medtem ko pa dva učenca (13 %) menita, da bi vrstnika iz družbe izključila zaradi neprimerne dolžine las. Le en učenec (7 %) je obkrožil, da ga moti to, da učenec nosi očala. Ko preidemo na četrti razred, nam skoči v oko trditve, da sta samo dva učenca (2 x 10 %) odgovorila vsak na eno od možnih trditvev. Odločila sta se za možnosti nošenja očal in neustreznega izgleda. V petem razredu pa kar 7 učencev (47 %) meni, da bi vrstnika izključili zaradi neustreznega izgleda. V šestem razredu ni nobeden izrazil nobenega mnenja na zastavljeno vprašanje. V sedmem razredu se je večina učencev odločila za videz (33 %). Samo dva učenca osmega razreda sta podala svoje mnenje, pri tem pa sta obkrožila različne odgovore. Učenci bi iz družbe socialno izključila predvsem učenca, ki jim po izgledu ne odgovarja ter nima pravnje postave. Le dva učenca devetega razreda pa sta podala enako mnenje, in sicer da bi vrstnika izključila iz družbe zaradi izgleda (18 %). Ko naredimo pregled skozi vse odgovore, opazimo, da je bil največkrat obkrožen primer c.

Graf 5: Urejenost učenca.



Pri učencih drugega razreda opazimo, da so bile vse 3 trditve obkrožene skoraj enako številčno. Majhno vodstvo prevzame predvsem trditve, ki nosi sporočilo, da učenca izključijo, zato ker v šolo prihaja v umazanih, neopranih oblačilih. Večina učencev (87 %) tretjega razreda bi učenca izključila zaradi tega, ker ne skrbi dovolj za svojo čistočo. Zanimivo je, da je približno enako številčne odgovore podal tudi četrti razred. V petem razredu ne bi noben učenec izključil sovrstnika, ker se preveč oz. premalo liči. V šestem razredu ponovno izstopa skrb za čistočo (33 % oz. dva učenca). V sedmem razredu se je najmanj učencev strinjalo s trditvijo o uporabi ličil (17 % oz. 1 učenec). Osmi razred, kot po navadi, raje zadrži komentar zase. Pri odgovarjanju je sodelovalo le 5 učencev, od katerih so trije mnenja, da učenca izključijo zaradi nezadostne skrbi za svojo osebno higieno. Deveti razred je, kot tudi vsi ostali, v večini obkrožil trditve a, ki nam pravi, da učenca izključi zaradi nezadostne higiene (59 %).

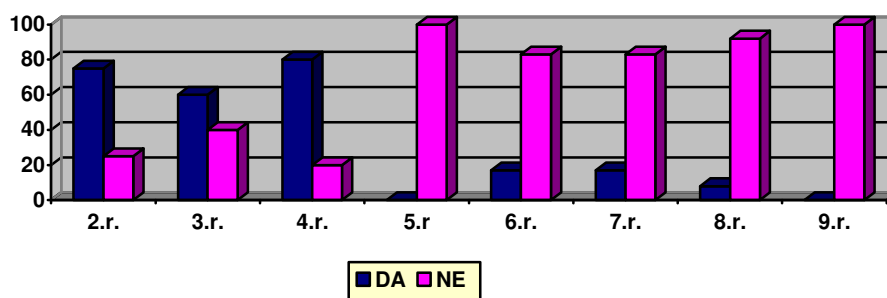
Graf 6: Premoženski status.



V drugem razredu nam v oko pade odgovor, ki nosi sporočilo, da bi vrstnika izključili iz družbe, ker nima vseh šolskih potrebščin. V tretjem, petem in osmem razredu opazimo, da kujejo enako mnenje. Izjema je sedmi razred, ker je samo en učenec odgovoril na zastavljeno trditve in meni, da bi učenca socialno izključil predvsem, ker doma nima računalnika oz. interneta. Šesti in deveti razred sta v tem

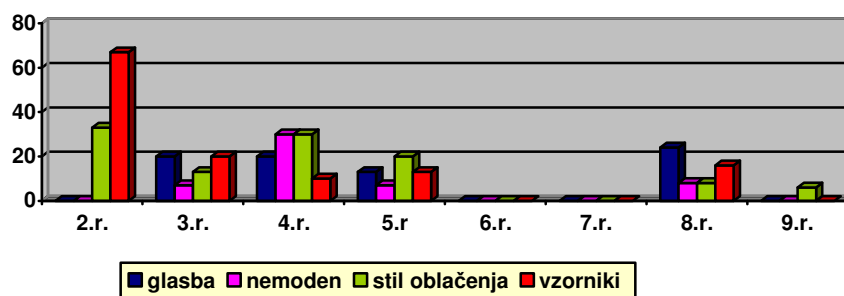
primeru molčala. Za najmanj obkroženo vprašanje štejemo primer, da se učenca izključijo, ker nima mobilnega telefona oz. je njegov mobilni telefon rabljen oz. njegov mobilni telefon ni moden. Najbolj aktiven razred na odgovarjanje na tem področju je bil drugi razred. S tem bi lahko zaključili, da se manj lažejo kot vsi ostali razredi.

Graf 7: Ali te moti, ker je učenec iz druge države, ima drugačno kulturo, jezik, običaje ...?



Ko pregledujemo podatke, opazimo, da učenci do četrtega razreda še podajajo različna mnenja in s tem pokažejo svojo odkritost. Medtem pa se učenci od petega do devetega razreda zanašajo na splošno veljavno mnenje o tej temi, ki nakazuje vsesplošno prijaznost do sovrstnikov drugačne narodnosti. V drugem, tretjem in četrtem razredu je predvsem nad 50 % učencev obkrožilo da, le manjša skupina učencev se je odločila za ne. Od petega razreda dalje pa se zgodi popoln preobrat, saj je nad 80 % učencev obkrožilo odgovor ne. V petem in devetem razredu so enotni, kar se tiče odgovora (100 % za odgovor ne). V šestem, sedmem in osmem razredu je le en učenec iz posameznega razreda izbral odgovor da.

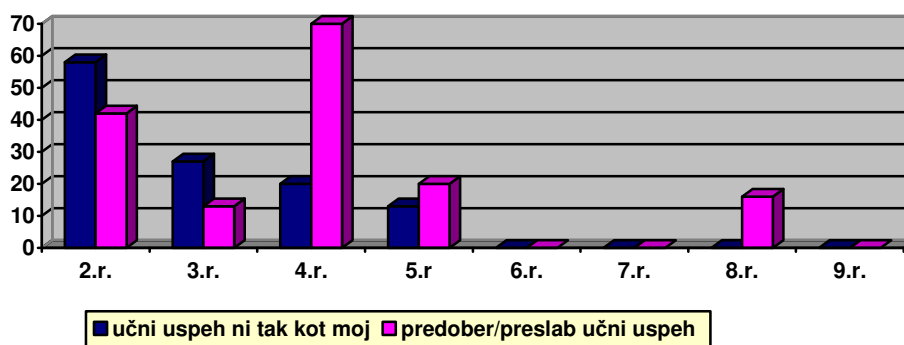
Graf 8: Glasba, moda, vzorniki.



Že na prvi pogled opazimo, da povsod izstopajo učenci drugega razreda. Iz svoje družbe izključujejo učence, ki jim niso všeč enake znane osebnosti. Takšnega mnenja je kar 67 % učencev. Med vsemi

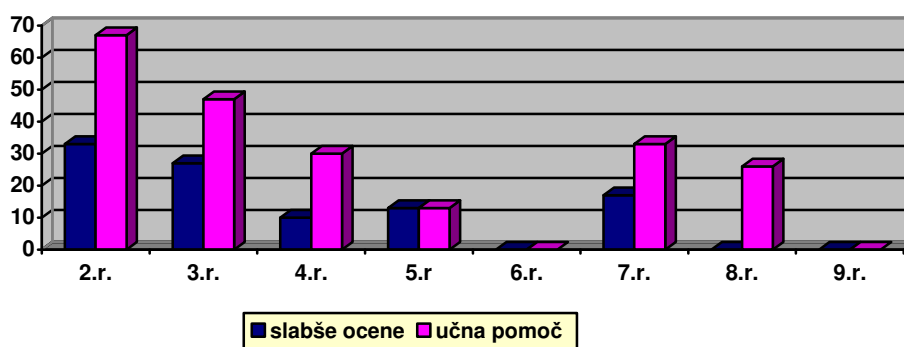
razredi se ravno učenci drugega razreda ne družijo s tistimi, ki se ne oblačijo tako, kot bi bilo njim všeč. Naslednja opazka so zagotovo učenci šestega in sedmega razreda, ki drugega učenca iz svoje družbe ne izključijo, tudi če ta ne posluša takšne glasbe kot oni, če se ne oblači modno in tudi, če jim ni všeč njegov stil oblačenja ter vzorniki. V 3. razredu se učenci najpogosteje ne družijo s tistimi, ki ne posluša iste glasbe in mu niso všeč enake znane osebnosti. Takšnega mnenja jih je kar 20 %, kar predstavlja petino vseh učencev. Tudi v osmem razredu največ učencev (24 %) iz svoje družbe izključuje tiste, ki ne poslušajo takšne glasbe, kot je všeč njim. Medtem ko opazujemo graf devetega razreda, opazimo, da jih na drugih moti le stil oblačenja. Takšne izključi 6 % učencev. Glasba pa ni najpogostejši vzrok izključitve v četrtem razredu. Glavna vzroka sta stil oblačenja in nemodno oblačenje.

Graf 9: Učni uspeh.



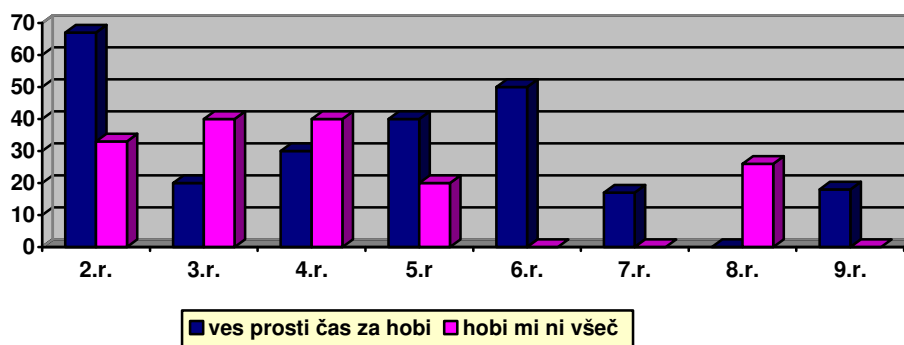
Glede na predober oziroma preslab učni uspeh učenca nas najbolj presenetijo učenci četrtega razreda. Teh se kar 70 % ne družijo s takšnimi učenci (torej s tistimi, ki imajo predober ali preslab učni uspeh). Po drugi strani pa izstopajo učenci šestega, sedmega ter devetega razreda. Nihče iz svoje družbe ne izključi učencev zaradi predobrega ali preslabega učnega uspeha in prav tako ne zaradi učnega uspeha, ki ni enak uspehu anketiranega učenca. V drugem razredu je največ učencev obkrožilo odgovor, da se z učencem ne družijo zato, ker nima takšnega učnega uspeha kot oni. Danih je bilo 7 takšnih odgovorov, kar predstavlja 58 % vseh učencev 2. razreda. Z grafa je že na prvi pogled razvidno, da učenci razredne stopnje iz svoje družbe bolj pogosto izključujejo učence zaradi njihovega učnega uspeha. Vidimo tudi, da se na višji stopnji takšne izključitve ne pojavljajo pogosto.

Graf 10: Otroci s posebnimi potrebami.



Glede na celoten graf lahko opazimo, da več učencev OŠ Dragatuš učenca izključi iz družbe zaradi učne pomoči kot pa zaradi slabših ocen. Na vprašanje o izključitvi otrok s posebnimi potrebami so najbolj iztopali učenci 2. razreda. Kar 67 % učencev iz družbe izloči učenca zaradi tega, ker ima učno pomoč, 33 % pa jih učenca izključi zaradi slabših ocen. 3., 4., in 5. razred povprečno bolj izključujejo učence z učno pomočjo, manj pa učence s slabšimi ocenami. Zanimivo je, da učenci 6. in 9. razreda zaradi slabših ocen in učne pomoči iz družbe ne izključujejo sovrstnikov, medtem ko 8. razred učencev ne izključuje iz družbe zaradi slabših ocen, ampak samo zaradi učne pomoči (16 %).

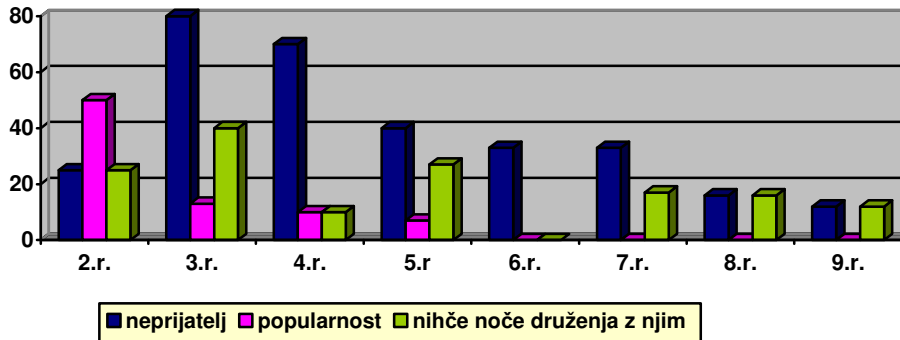
Graf 11: Hobiji, občolske dejavnosti.



Že takoj, ko zagledamo graf, lahko iz njega razberemo, da so pri izključevanju učenca iz družbe zaradi tega, ker ves prosti čas porabijo za svoj hobi, najbolj kritični 2. (67 %), 5. (40 %) in 6. (50 %) razred. Malo manj kritični pa so 3. (40 %), 4. (40 %), 7. (17 %) in 9. (18 %) razred, 8. razred pa svojih sovrstnikov ne izključuje iz družbe zaradi učenčevega prevelikega posvečanja enemu hobiju. Povprečno 37,5 % vseh učencev razredne stopnje (2., 3., in 4. razred) iz družbe izključi učenca zaradi tega, ker jim učenčev hobi ni všeč. Drugačna zgodba pa je na predmetni stopnji, kjer 6., 7., in 9. razred iz družbe ne izključijo učenca zaradi tega, ker jim njegov hobi ni všeč. Tukaj izstopata samo 5. in 8.

razred, kjer povprečno 18 % obeh razredov iz družbe izključi učenca zaradi tega, ker jim njegov hobi ni všeč.

Graf 12: Družba.



Z grafa lahko razberemo, da, tako kot pri prejšnjem grafu, najbolj izstopa 2. razred, takoj za njim pa tudi 3. Učenca iz družbe izključijo predvsem zato, ker se ta družijo z njihovim neprijateljem. To moti tudi večino drugih učencev, vendar v manjšem številu. V 2. razredu lahko prav tako zasledimo, da ne marajo predvsem učencev, ki so prijatelji popularnih učencev. To se v drugih razredih ne dogaja tako pogosto. V manjšem številu se učenci ne družijo s tistimi, ki niso ravno priljubljeni oziroma s tistimi, s katerimi se nobeden ne družijo. Zanimivo je to, da samo v 6. in 7. razredu učenci glede na priljubljenost oz. nepriljubljenost nekega učenca ne izločajo iz družbe. Lahko je razbrati, da učence izključujejo predvsem nižji razredi, ne pa tudi višji.

PRILOGA 5

PLAKATI UČENCEV OŠ DRAGATUŠ



Fotografija 1: Plakat učencev 2. razreda.



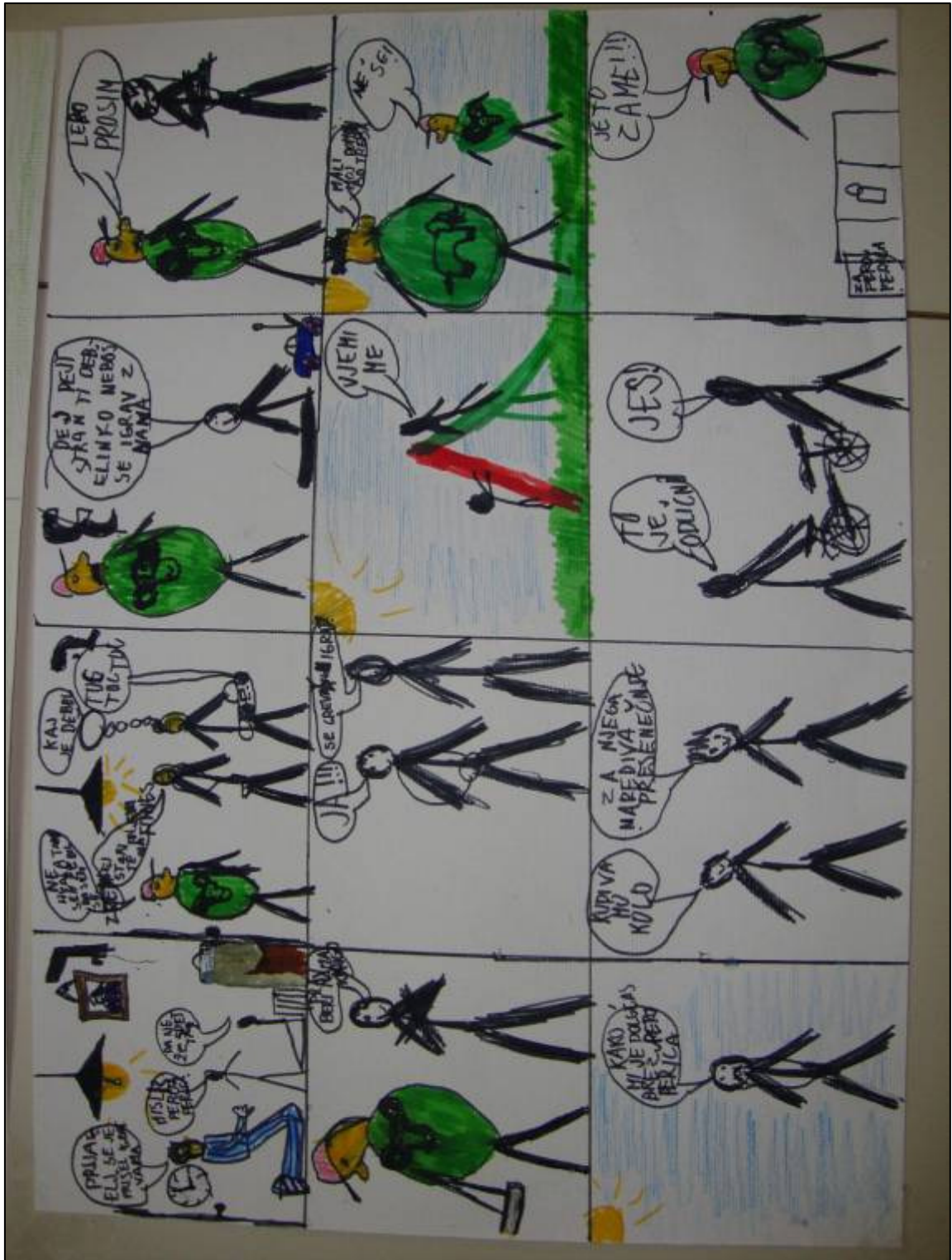
Fotografija 2: Plakat učencev 2. razreda.



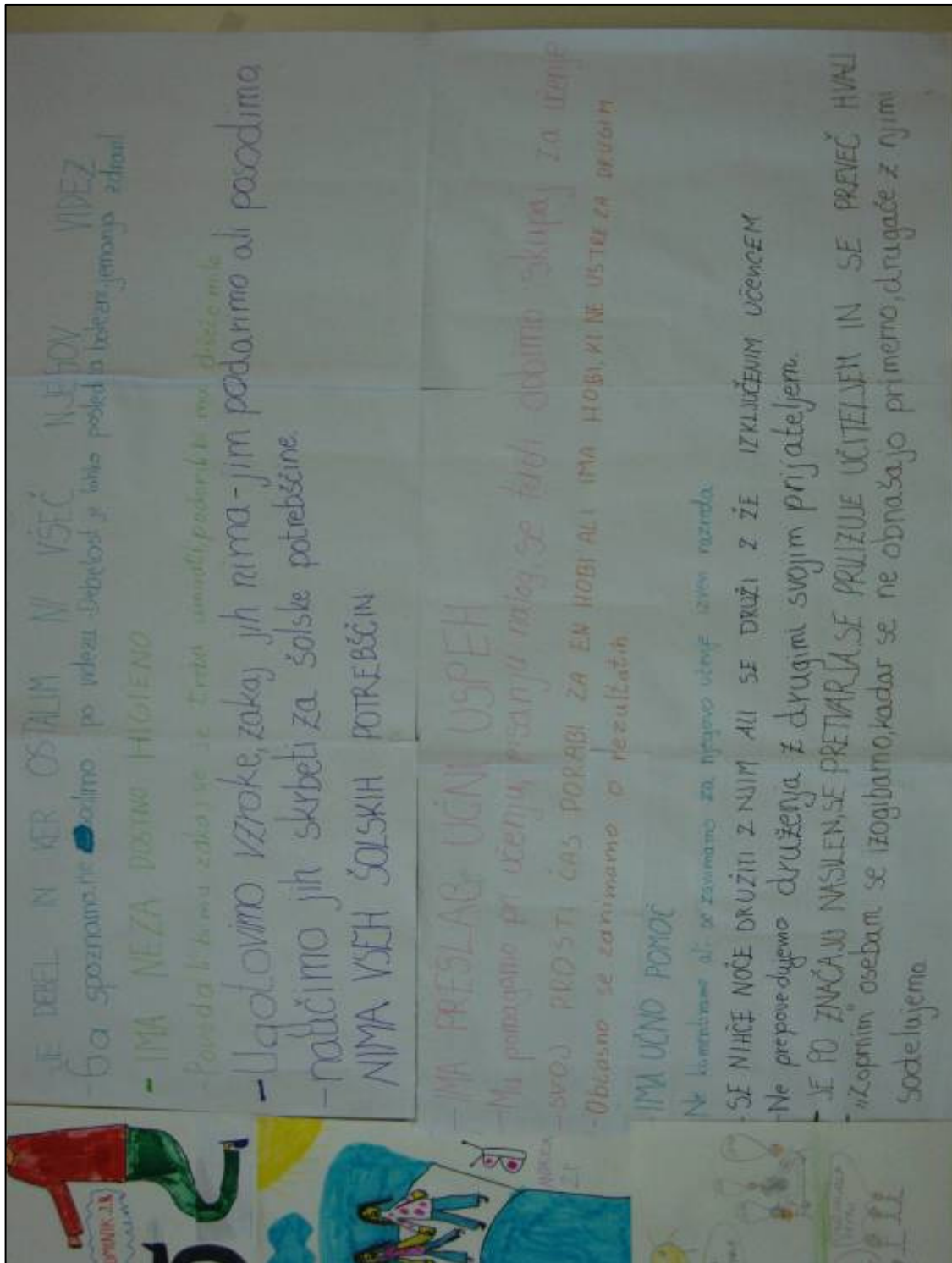
Fotografija 3: Plakat učencev 2. razreda.



Fotografija 4: Plakat učencev 3. razreda.



Fotografija 5: Plakat učencev 4. razreda.



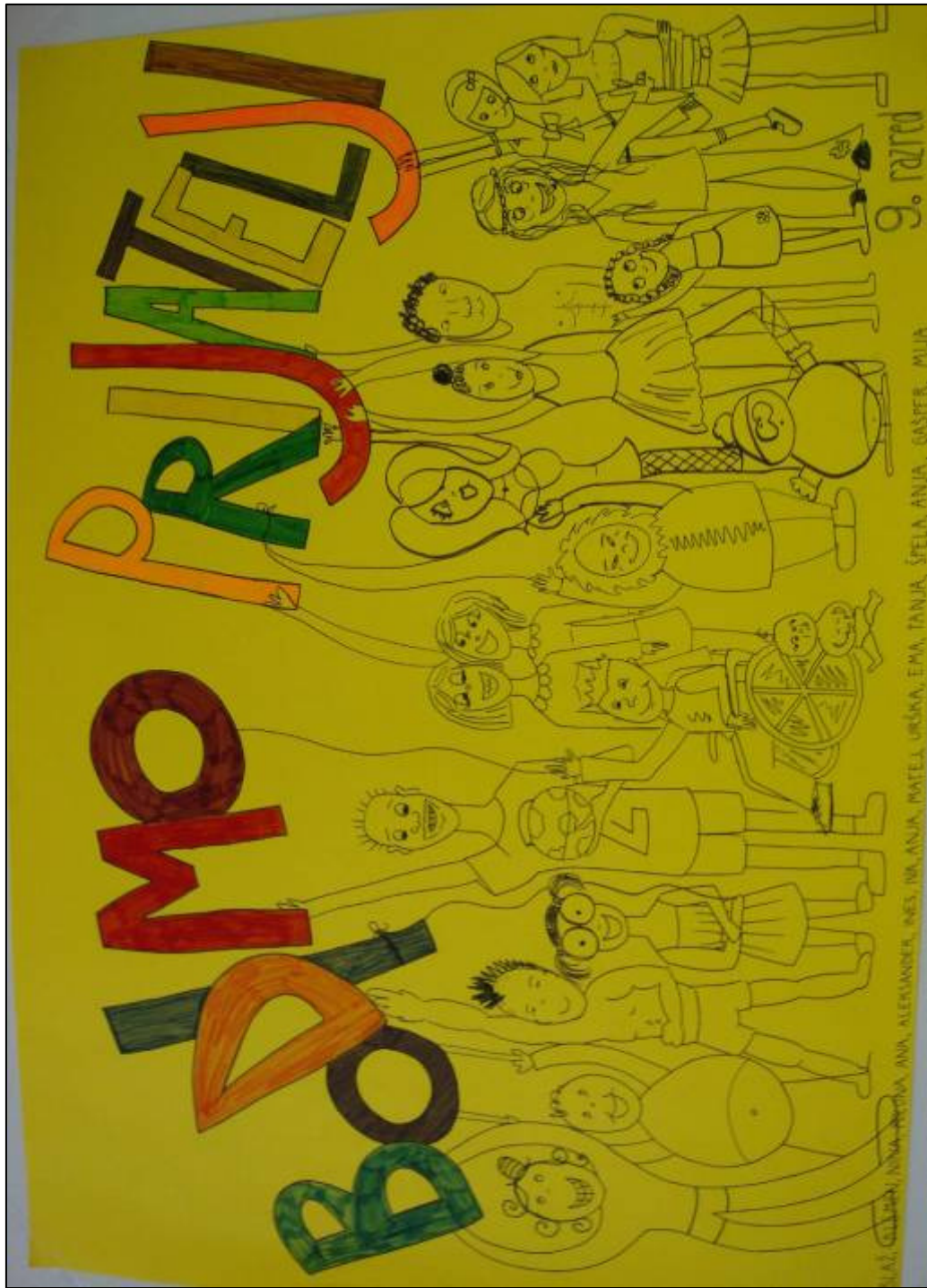
Fotografija 6: Plakat učencev 5. razreda.



Fotografija 7: Plakat učencev 6. in 7. razreda.



Fotografija 8: Plakat učencev 8. razreda



Fotografija 9: Plakat učencev 9. razreda.



Fotografija 10: Šolska razstava »Bodimo prijatelji«.



Fotografija 11: Avtorice projektne naloge z zloženko.